

SMUGKIG: KUNSTINITIATIVERS FODFÆSTE (ELLER MANGEL PÅ SAMME) I ALMENE BOLIGOMRÅDER

Kan kunsten skabe sociale forandringer i almene boligområder? Hvordan kan sociale og kunstneriske indsatser spille sammen? Og hvorfor ser vi så få kunst- og kulturaktører med langvarig tilstedeværelse i disse områder?

*Hvis spørgsmålene vækker din nysgerrighed, så læs med i dette SMUGKIG. Her får du et indblik i samarbejdet mellem **Center for Boligsocial Udvikling (CFBU)** og **Kulturens Analyseinstitut** om kunstinitiativer for børn og unge i almene boligområder. SMUGKIGGET opsummerer foreløbige indsigter og perspektiver fra interviews med kulturaktører, boligsociale aktører, interessenter og eksperter, der arbejder med kunst og kultur i det almene.*

KUNSTENS SOCIALE POTENTIALER

Kunstinitiativer kan både fungere som mødesteder, der fremmer fællesskaber på tværs af forskellige beboer- og brugergrupper samt bydele, og de kan bidrage til selvrealisering og personlig udvikling. De kan etablere et fælles sprog, der forbinder deltagere på tværs af kulturelle og socioøkonomiske skel. Og så kan kunstinitiativer ændre fortællingen om et boligområde over for omverdenen ved at genforhandle negative diskurser gennem nye tiltag og styrke områdets interne selvforståelse foruden øge ejerskabsfølelsen og stoltheden blandt beboerne ved deres aktive involvering. Men, som erfaringerne viser, kan den midlertidige karakter af mange kunstprojekter også medføre udfordringer, som risikerer at forstærke de eksisterende uligheder i områder, der allerede politisk kategoriseres som socialt udsatte.

Alt sammen pointer, som de aktører og interessenter, vi har interviewet, har beskrevet om kunstens sociale potentialer i almene boligområder. Men kunst og samfund har altid været tæt forbundet. Kunstneriske praksisser har udviklet sig parallelt med samfundets skiftende behov og udviklinger, enten som samspil eller som modspil.

Historisk er der mange eksempler på, hvordan kunsten har engageret sig i sociale dynamikker ved at undersøge menneskelige relationer og sociale forhold. Socialt engageret kunst bygger på forståelsen af, at kunsten kan give indsigt i andres livsvilkår og skabe alternative samarbejder, som kan synliggøre og katalysere forandring.

Herudover ses en tendens til et øget fokus på deltagelse i kunsten og et skift i fokus fra kunstneren til brugerne af kunstoplevelsen. En tendens, som kunsthistorikeren Claire Bishop har defineret "den sociale vending" (Bishop 2006, Sol 2023.) Selvom Bishop ikke forholder sig specifikt til boligsociale situationer, kan hendes forståelse af 'den sociale vending' belyse de kunstteoretiske aspekter i kunstinitiativer i almene boligområder. Her handler det ikke kun om, hvordan kunsten kan transformere boligområderne gennem fysisk forskønnelse eller dannelse af borgerne, men også om, hvordan boligområderne og deres beboere kan bidrage til kunsten.

SOCIALT ENGAGERET KUNST

70'ERNES SOCIALÆSTETIK

Palle Nielsens *Modellen*, 1968/2014, er et eksempel på et aktivistisk projekt i form af en byggelegeplads, hvor børn og voksne blev medafsendere af kunstprojektet. Socialæstetiske perspektiver undersøger æstetikens rolle i demokratiske processer og ønsker at udvide muligheden for demokratisk deltagelse gennem interaktioner mellem deltagerne og mellem deltagerne og kunstneren (Larsen 2010, Penfold 2017).

90'ERNES RELATIONELLE ÆSTETIK

I 90'ernes relationelle æstetik er det centrale, at kunstværket skaber rammer for mellemmenneskelige relationer og udvekslinger. Et værke eksempel er Jens Haanings *Arabic Jokes*, 1996, hvor plakater, der kombinerede billeder af side 9-piger med arabiske jokes skrevet på arabisk, blev hængt op i det offentlige rum på Vesterbro i København. Værket skabte en kontekst, hvor nogle grupper kunne forstå og relatere til indholdet, mens andre ikke kunne. Det undersøgte magtstrukturer i det offentlige rum og de relationer, der opstår i mødet med kulturelle forskelle, og ændrede på, hvilke befolkningsgrupper der havde primær adgang til at afkode byrummet (Bourriaud, 2005).

KUNST I ALMENE BOLIGOMRÅDER

I nyere tid ser vi kunstværker og kunstinitiativer intervenere i landets almene boligområder som en del af at understøtte områdernes sociale og fysiske forandringer. Et eksempel på dette er projektet "6705 Esbjerg + Statens Kunstfond" i det almene boligområde Stengårdsvej. Her har kunstnere i samarbejde med beboere og i særlig grad lærere og elever fra Bakkeskolen, der ligger i boligområdet, skabt oplevelser og værker inden for scenekunst, billedkunst, litteratur, musik, arkitektur, kunsthåndværk og design. Målet har været at skabe en ny identitet og fortælling om området gennem permanente forandringer i det fysiske rum og fællesskabende kunstaktiviteter (Slots- og Kulturstyrelsen 2019).

Foto: Torben Mayer

Foto: Torben Mayer

BALANCEN MELLEM PROJEKTFINANSIERING OG STRATEGISK SAMSPIL

Det at fremhæve kunstens sociale potentialer i kulturpolitiske sammenhænge er, ifølge Bishop, opstået som en måde at retfærdiggøre brugen af offentlige midler til kunstprojekter på ved at fremhæve deres evne til at fremme social inklusion, arbejdsmarkedstilknytning og selvrealisering (Bishop 2006). Ved at betone disse sociale goder bliver kunsten et middel til at opnå bredere samfundsmæssige mål, hvilket gør det lettere for kunstprojekter at tiltrække finansiering.

Ligesom kunstprojekter i almene boligområder indskrives i samfundsmæssige mål, gælder det samme for boligsociale helhedsplaner. Disse planer er strategiske og sociale indsatser, hovedsageligt finansieret af Landsbyggefonden og suppleret af lokal medfinansiering på minimum 25 pct., og gennemføres i et fireårigt samarbejde mellem kommune, boligorganisationer, civilsamfund og private aktører (Nielsen & Mygind 2021). Boligsociale helhedsplaner er rammesat efter fire indsatsområder: 'uddannelse og livschancer', 'beskæftigelse', 'kriminalitetsforebyggelse' samt 'sammenhængskraft og medborgerskab' med fastlagte mål og indikatorer, hvilket betyder, at kunstprojekter i almene områder oftest kommer til at køre parallelt med helhedsplanerne.

Kunstinitiativer og boligsociale helhedsplaner i almene boligområder opererer altså begge ud fra projektf finansieringer og egne projektformål, hvilket gør det strategiske samspil på tværs af indsatser i boligområdet ekstra relevant at rette fokus imod. Forsker Kim Boeskov understreger, at kunstinitiativerne ikke bør være en ekstra byrde for lokalområdet, men snarere skal fungere som et supplement, som kan understøtte de eksisterende initiativer og boligområdets interesser med nye ressourcer og kompetencer.

Man bør optimalt set fokusere på, hvordan vi kan bidrage med noget, der understøtter de igangværende initiativer og de interesser, som beboerne allerede har. Hvordan kan vi med ressourcer og kunstneriske, pædagogiske og sociale kompetencer bakke op om disse initiativer?

Kim Boeskov, lektor og ph.d. ved Rytmsk Musikkonservatorium

Når kunstaktører kommer ind i et boligområde, er det derfor afgørende, at de forholder sig kritisk til eksisterende antagelser og diskurser om, hvad der vil være et godt kunstprojekt, ved at være nysgerrige på, hvad der er behov for set fra boligområdets situation og perspektiv; dets beboere, lokale foreninger, institutioner, eksisterende sociale indsatser mv. På den måde kan mulige konkurrencesituationer til eksisterende lokale tilbud undgås, samtidig med at en generel og eksisterende projekttræthed blandt mange almene beboere og lokale aktører bliver imødekommet.

MIDLERTIDIGHED OPRETHOLDER STRUKTUREL ULIGHED

En udfordring ved kunstinitiativer i almene boligområder er deres ofte midlertidige karakter. Midlertidige projekter kan positivt anviser nye veje for deltagere og institutioner, men de kan også forstærke den ulighed, der i forvejen kendetegner almene boligområder, der politisk kategoriseres som socialt udsatte områder (Eriksson et al. 2022). Boeskov fremhæver i et interview, at den projektbaserede tilgang opretholder strukturel ulighed i adgangen til kunstnerisk udfoldelse, idet højere middelklasseområder har permanente institutioner som kulturskoler, mens almene boligområder er genstand for kortvarige projekter:

“ *Projektorienterede og midlertidige kunstneriske aktiviteter i almene boligområder kan reproducere en tendens til, at nogle borgere og områder i byen gøres til genstand for projekter, hvorimod den højere middelklasse har fået faste samfundsinstitutioner som fx kulturskolen, der servicerer det segment af befolkningen.*

Kim Boeskov, lektor og ph.d. ved Rytmisk Musikonservatorium

Denne ulighed skyldes, at deltagelse i fx musikskoler kræver nærhed til en musikskole, tilmelding og betaling af et højt kontingent – forudsætninger, der kan være barrierer for, at børn og unge fra almene boligområder møder kunstverdenen. Udover økonomiske og praktiske barrierer er der også kulturelle barrierer, da kulturskolerne opererer med uskrevede regler og koder for, hvordan man går til fx klaver, og om, hvad værdien af at kunne spille på et instrument er. Regler og koder, som kan være fremmedgørende.

Derudover har midlertidige kunstprojekter i boligområderne det indbyggede dilemma, at de på den ene side har potentiale til at bringe større glæde og fællesskabsfølelse ind i hverdagen, men på den anden side kan skabe et afsavn, når projektet er afsluttet (Nielsen & Sørensen 2014). Lableder Matthias Grandjean fortæller i et interview, at det er noget, kunstnerne i Turning Tables Danmark har oplevet i nogle af deres tidligere projektindsatser:

“ *Det var hårdt i en intensiv projektperiode at knytte en masse bånd til de unge i boligområdet for så at forsvinde ud af deres verden. Flere af de unge tog kontakt efter projekterne sluttede og spurgte hvornår vi kom igen. Derfor er vi nu også kun permanent til stede i de boligområder vi arbejder i.*

Matthias Grandjean, lableder i Kulturlab Æblehaven, Turning Tables Danmark

For at modgå den eksisterende ulighed i adgang til og deltagelse i kunstneriske aktiviteter er der behov for, at kunstnere og kulturinstitutioner kommer ud over deres ofte midlertidige tilstedeværelse i almene boligområder.

Ifølge kunst- og kulturforskeren Birgit Eriksson opnås de bedste forudsætninger for at skabe positive møder med kunsten nemlig gennem længerevarende engagement i boligområdet. Dette engagement kan tage mange former, fra kontinuerlige workshops og kunstneres regelmæssige tilstedeværelse i området til permanente kunstinstitutioner, der udvikles i tæt samarbejde med beboerne. Et eksempel på dette kunne være kunstneriske projekter, der integrerer lokale historier og erfaringer, hvilket skaber en stærkere følelsesmæssig forbindelse mellem beboerne og kunsten.

Eriksson et al. (2022) peger også på, at positive møder med kunsten forudsætter et indgående lokalt kendskab til boligområdet og netværk i lokalområdet. Dette betyder, at kunstnere og kulturaktører skal investere tid i at opbygge tillid og forståelse i lokalsamfundet. De skal engagere sig i lokale begivenheder, samarbejde med lokale organisationer og være åbne for beboernes input og idéer. Det er denne dybe forankring i det lokale miljø, der kan transformere kunstprojekter fra at være midlertidige interventioner til at blive integrerede og værdsatte dele af det lokale kulturliv.

Foto: Turning Tables

SAMARBEJDE MELLEM CFBU OG KULTURENS ANALYSEINSTITUT

Perspektiverne i dette SMUGKIG bygger på dialog med udvalgte aktører, som har bidraget med kvalificerede indsigter i de vilkår og udfordringer, der er forbundet med kunstinitiativers tilstedeværelse i almene boligområder:

BOLIGSOCIALE OG KOMMUNALE AKTØRER

Kiera Sara Conboy, udviklingskonsulent og projektleder i Esbjerg Kommune, Børn og Kultur
Livia Jørgensen, boligsocial medarbejder i NørrebroByggerne, facilitator af Kunstklubber og kunstprojekter i den boligsociale helhedsplan

Nadja Munck von Platen, børne-unge- og aktivitetsmedarbejder i BO-Vest, Brøndby Strand

Peter Eldrup Hald, kommunikationsmedarbejder i BO-Vest, Brøndby Strand

Sia Kristina Andersen, boligsocial leder i Taastrupgaard – Den boligsociale helhedsplan

KULTURAKTØRER

Andreas Vetö, dirigent og tidligere direktør i Danmarks Underholdningsorkester (DUO)

Asma Ismail, Pigeklubben, Viborg Internationale Forening

Matthias Grandjean, foto- og videoinstruktør, lableder i Æblehaven/Rønnebærparken – Turning Tables

Karoline Frederikke Strøm, projektkoordinator for Kunst og Livschancer, Skovgaard Museet

Simone Syska Andersen, konsulent og kunstformidler i Lundtoftegade – Til Vægs, Kunstklub Lunden

INTERESSETER OG FORSKERE

Gertrud Latif Knudsen, postdoc-stipendiat ved Skovgaardmuseet og AAU

Hanne Hørlyck, konsulent, Afdeling for Social Udvikling i Landsbyggefonden

Kim Boeskov, lektor, ph.d. i musikpædagogik – Rytmask Musikkonservatorium

Kit Jørgensen, specialkonsulent i Kommunernes Landsforening (KL)

Louise Straarup, seniorrådgiver og projektleder for Statens Kunstfond

FOKUSOMRÅDE OG FREMTIDIGE CASES

I det videre arbejde går vi i dybden med udvalgte cases for at undersøge, hvordan kunstinitiativer bedst kan faciliteres og forankres med målet om at skabe varige og positive møder med kunsten i almene boligområder. Særligt vil vi fokusere på facilitatorens kunstneriske faglighed, og hvilke kompetencer, der er nødvendige for at bidrage til initiativets succes og som strækker sig ud over den kunstneriske faglighed, såsom evnen til at opbygge tillid og netværk lokalt i boligområdet.

Læs mere om projektet: **Kunstinitiativer for børn og unge i almene boligområder**

Her kan du følge med i og læse mere om projektsamarbejdet:

- [CFBU.dk](https://cfbu.dk)
- kulturensanalyseinstitut.dk

VEKSELVIRKNINGER MELLEML DET SOCIALE FELT OG KUNSTPRAKSIS

Den øgede interesse for kunstens rolle i almene boligområder har medført en spændende samtænkning af kunstneriske og boligsociale indsatser. Formålet med denne integration er at udnytte de potentialer, der opstår, når deltagerne engagerer sig i kunstneriske initiativer, som understøtter og komplementerer det sociale arbejde i området.

DET VIGTIGE SAMSPIL

Koblingen af kunstinitiativer og boligsociale mål gør det muligt at udbrede adgangen til kunst for børn og unge i deres hverdag. Når kunstinitiativer tænkes i samspil med boligsocialt arbejde, bliver den kunstneriske praksis integreret i et bredere arbejde med bl.a. børn og unges trivsel, social sammenhængskraft i boligområder og demokratisk medborgerskab.

Den socialæstetiske tilgang i kunsten har fokus på sociale strukturer og synliggørelse af oversete grupper, hvilket korresponderer med målene for det boligsociale arbejde, der også udføres i boligområderne. Kunstinitiativerne og det boligsociale arbejde forventes derfor at kunne supplere hinanden og styrke deltageres succesoplevelse.

Men samtidig rejser det spørgsmålet, hvorvidt disse initiativer kan finde fælles ståsteder, hvor de kan berige hinanden, eller om formålene i praksis risikerer at blive uklare, mudrede og fragmenterede. I vores fremadrettede projektsamarbejde dykker vi ned i potentielle synergier samt de udfordringer, konsekvenser og fordele, der måtte opstå for deltagere i kunstinitiativer i udvalgte almene boligområder. Her er det centralt for os at forstå, hvordan beboere og deltagere kan bidrage til kunsten og dermed fremme og udvide de sociale potentialer, der er forbundet med børn og unges deltagelse i og udøvelse af kunst.

MEDSKABERE AF KUNSTEN

Forskning viser, at deltagere i kunstneriske initiativer skal inkluderes gennem hele processen fra idé til output, hvis kunsten skal opnå et langvarigt aftryk i et boligområde (Eriksson et al. 2022). For at kunsten skal have et socialt forandringspotentiale, handler det derfor ikke kun om at bringe kunsten ud til børn og unge i almene og udsatte boligområder, men om at skabe inkluderende og tilgængelige rammer, hvor børn og unge kan blive aktive deltagere og medskabere i kunstneriske processer.

Denne type kunstpraksis stiller krav til kunstnerne, der kan ligge ud over deres faglighed, hvorfor det kan vise sig essentielt at trække på de boligsociale medarbejderes – eller andre sociale indsatsers – kompetencer og indsigter, da de kan være nøglen til at overkomme barrierer for deltagelse i kunstinitiativer:

I socialt arbejde er man nået langt i tænkningen og forståelsen af betydningen af borgerinddragelse, medbestemmelse og børn og unges perspektiver. Inden for kunst og kulturens aktører er man først lige gået i gang med at arbejde deltagerorienteret med forståelsen af, at man ikke bare skal komme og udøve kunst på børn og unge, men at de skal inviteres med i processen, og at de skal have ejerskabsfølelse.

Kim Boeskov, lektor og ph.d. ved Rytmask Musikkonservatorium

Som Boeskov fremhæver, kan deltagelse og medskabelse føre til øget ejerskab og engagement blandt deltagerne, hvilket er essentielt for projektets langvarige succes i lokalsamfundet. Det kan derfor være en værdifuld ressource at bygge videre på det lokale kendskab og det relationsarbejde, som en boligsocial helhedsplan ligger inde med. Boligsocial medarbejder Livia Jørgensen betoner netop vigtigheden af, at forskellige fagligheder arbejder sammen om at inkludere flere børn og unge i almene boligområder i kunsten:

“ Vi samarbejder med kunstinstitutioner om at etablere kunstinitiativer af højest mulige kvalitet for børn og unge. Det er en opgave, vi mener er essentiel at løfte sammen, da vi har forskellige fagligheder. Det er derfor vigtigt, at vi arbejder tæt sammen og har kendskab til hinandens arbejde. Vi har relationerne til børnene, og kunstinstitutionerne har det indgående kendskab til kunsten.

Livia Jørgensen, boligsocial medarbejder i NørrebroByggerne, facilitator af Kunstklubber og kunstprojekter i den boligsociale helhedsplan

Boligsociale aktører kan bidrage med sparring om områdets behov og problemstillinger, de kan trække på deres relationer til målgruppen, og så kan de tilføre socialpædagogiske kompetencer ind i kunstinitiativer. I vores kommende casestudier af kunstinitiativer er vi nysgerrige på, hvordan denne kombination af kompetencer og samarbejde udspiller sig i praksis. Hvordan kan rollefordelingen tage sig ud, smelter kompetencerne sammen, eller opstår der konflikter?

Foto: Turning Tables

HVAD FORHINDRER KUNSTINITIATIVERS FODFÆSTE?

Vores indledende dialog med aktører på feltet indikerer, at langvarig tilstedeværelse af kunstinitiativer og et øget samarbejde på tværs af sociale og kunstneriske aktører er essentielt for at sikre, at initiativerne opnår relevans og robusthed til at forløse potentialerne for social forandring. De forskellige boligområders varierende behov og de strukturelle barrierer, som kunstinitiativer støder ind i, komplicerer dog forankringsprocesserne i boligområderne.

En væsentlig årsag til, at en mere permanent tilstedeværelse af kunstprojekter i almene boligområder sjældent ses i dag, er, at de kræver længerevarende støtte, som er svær at opnå under de nuværende omstændigheder i den offentlige kulturpolitik såvel som i det private fundinglandskab. Som det fremgår af Eriksson et al. (2022: 166-167):

“ En baggrund for, at denne projekttype med permanent tilstedeværelse er sjælden, er selvfølgelig, at projekterne er langvarige og dermed kræver en længerevarende støtte, der er svær at opnå under de nuværende omstændigheder i den offentlige kulturpolitik såvel som i det private fundinglandskab. En anden grund er, at de er langt sværere at styre og passe ind i bestemte politiske strategier og agendaer, idet de ofte vil have deres loyalitet bundet i et indefra- og nedefra-perspektiv.

I tråd med dette peger de aktører og interessenter, vi har talt med, på tre aktuelle udfordringer for kunstinitiativers langsigtede tilstedeværelse i almene boligområder. For det første handler det om de specifikke vilkår for finansiering af kunstinitiativer. For det andet tilskrives udfordringer en manglende integration mellem forskellige lokale indsatser, fordi man ikke i tilstrækkelig grad indtænker lokalområdets 'værter' og 'indefra-perspektiv' fra starten af et kunstinitiativ. Og for det tredje tilskrives udfordringer også de bredere politiske og strukturelle forhold.

HINDRING NR. 1: FUNDING OG FINANSIERING

Mange kunstinitiativer er afhængige af private fonds- og projektmidler, hvilket skaber en usikkerhed om deres langsigtede eksistens. Herudover bevirker det, at initiativerne orienterer sig mod divergerende fondsmål fremfor først og fremmest at tage afsæt i det lokale boligområdes behov. For at skabe en forankring af kunstinitiativerne er det relevant at sætte spørgsmålstejn ved, om de nuværende finansieringsmodeller fordrer en stabil og langsigtet indsats?

“ Økonomi er en udfordring – man kan lave flotte aktiviteter med finansiering fra eksterne fonde, fx fra Statens Kunstfond, men det er en overvejelse værd helt fra start at indtænke et forankringsperspektiv, hvor man både forholder sig til medarbejderressourcer, hvem der skal drifte initiativet videre og også den videre finansiering af kunst- og kulturprojekter efter end projektperiode – fx ved at afsætte årlige aktivitetsdriftsmidler.

Kiera Sara Conboy, udviklingskonsulent i Esbjerg Kommune

Her fremhæver Conboy det finansielle problem, der opstår, når kunstprojekter ikke får den nødvendige langsigtede finansiering til videreudvikling og drift, hvilket begrænser deres bæredygtighed.

HINDRING NR. 2: PARALLELE INITIATIVER

For at opnå en lokal forankring læner kunstinitiativer sig op ad viden og eksisterende relationsarbejde fra lokale institutioner og aktører som boligsociale helhedsplaner og etablerede kulturinitiativer. Problemet er, at lokale aktører ikke altid er involveret i udvikling af kunstinitiativets udformning og målsætninger fra starten, hvilket kan føre til manglende interesse eller kapacitet til at støtte nye initiativer.

“ I relativt mange projekter, der kører ind i et boligområde, glemmer man, at værten i området også skal have afsat ressourcer til at tage imod, fordi det er en stor opgave. Man vil gerne have, at projekterne lykkes, men nogle gange glemmer man som kunstprojekt

– eller sundhedsprojekt for den sags skyld – at værterne i områderne skal organisere, koordinere og have beboerne med i det, så de kan se sig selv i projektet. Når der er kunstinstallationer og partnerskaber om kunst i boligområdet, er det ofte koordineret med den boligsociale helhedsplan, men er ikke en del af selve helhedsplanen.

Hanne Hørlyck, konsulent i Landsbyggefonden

Dette illustrerer, hvordan kunstinitiativer ofte ikke er tilstrækkeligt integreret med lokale strategier og behov, hvilket gør dem skrøbelige og svære at forankre. Hørlyck peger på behovet for at inkludere lokale aktører og perspektiver fra starten for at sikre, at de nødvendige ressourcer og støtte er til stede, hvilket vil fremme en bedre integration af kunstinitiativerne i lokalsamfundet.

HINDRING NR. 3: KULTURPOLITISKE FORHOLD

En tredje væsentlig hindring er de eksisterende kulturpolitiske forhold, som ikke altid støtter en langsigtet og integreret tilgang til kunst i boligområder. De nuværende kulturpolitiske rammer fokuserer ofte på kortsigtede projekter og mangler den nødvendige fleksibilitet og støtte til at fremme vedvarende kunstneriske indsatser i udsatte områder.

“ Det at brede kunsten ud, og flere får mulighed for at opleve kunsten, handler også om, at man er en del af samfundet. Det kan bidrage med et fælles sprog. Jeg synes, det handler om en medborgerskabstankegang.

Kit Jørgensen, specialkonsulent i KL

Jørgensens perspektiv understreger behovet for en kulturpolitik, der anerkender og støtter kunstens rolle i sociale forandringsprocesser, og som sikrer tilstrækkelige ressourcer til langsigtede projekter. Dette inkluderer både økonomisk støtte og rammer, der muliggør samarbejde mellem kunstnere, boligsociale aktører og lokalsamfundet.

ER ET LANGVARIGT FODFÆSTE REN UTOPI?

Om end ens optimisme kan være lav efter ovenstående opridsning af forhindringer for, at kunsten kan få et holdbart fodfæste i almene boligområder, ser vi i dag eksempler, der trodser udfordringerne og tager kampen op. I de to almene boligområder Æblehaven og Brøndby Strand arbejder Turning Tables med at etablere laboratorier som fysiske manifestationer af, at man gerne vil være i et boligområde gennem længere tid og med en mere langsigtet indsats. Ligesom Danmarks Underholdningsorkester har en ambition om at etablere en fysisk base i Taastrupgaard i relation til folkeskolen foruden musik-, billedkunst- og dramaskolen. En fællesnævner for disse initiativer er, at de ser samarbejde og partnerskaber med forskellige lokale aktører som nøglen til forankring.

Forankringens kompleksitet udfolder sig på flere niveauer, og de forskellige aktører og interesser, vi har talt med, påpeger samstemmende, at for at kunne forankre kunstinitiativer mere effektivt i almene boligområder er det nødvendigt at forstå og adressere de finansielle, deltagermæssige, ressourcemæssige og konkurrencebaserede udfordringer. Samtidig skal der udvikles mere omfattende metodiske tilgange til at undersøge og dokumentere kunstens sociale og lokale værdi. Dette vil kræve samarbejde mellem lokale aktører, kunstnere og politiske beslutningstagere for at sikre en vedvarende og meningsfuld integration af kunst i lokalsamfundet.

Center for Boligsocial Udvikling og Kulturens Analyseinstitut vil gennem udvalgte cases udforske, hvordan en række kunstinitiativer i praksis møder boligområdet, dets beboere og lokale ressourcer, samt hvordan de forsøgsvis trodser, hvad der kan synes som skyhøje forhindringer, for at opnå et stabilt fodfæste i almene boligområder.

Foto: Turning Tables

LITTERATUR

Bishop, C. (2006). The social turn: Collaboration and its discontents. *ARTFORUM International*, 44(6), 178-183.

Bourriaud, N. (2005). *Relationel æstetik*. Oversat af Morten Salling. København: Det Kongelige Danske Kunstakademis Billedkunstskoler.

Eriksson, B., Nielsen, A.M.W., Sørensen, A.S. & Yates, M.F. (2022). *Kunst i almene boligområder: Mellem udsathed, inddragelse og forandring*. Aalborg Universitetsforlag.

Larsen, L.B. (2010). *The Mass Utopia of Art Activism: Palle Nielsen's The Model – A Model for a Qualitative Society*. In B. Mari & P. Nielsen, *The Model: A Model for a Qualitative Society* (113-129). Barcelona: MACBA Museum of Contemporary Art of Barcelona.

Nielsen, H. & Mygind, R.E. (2021). *Hvad er boligsocialt arbejde?* Center for Boligsocial Udvikling.

Nielsen, L.Y., & Sørensen, N.U. (2014). *Unge i kunst- og kulturprojekter: Unges perspektiver på deltagelse i modelforsøg om ungekultur*. Kulturstyrelsen.

Penfold, L. (2017, 3. september). *Palle Nielsen, The Model & play as social activism*. Art. Play. Children. Learning.

Slots- og Kulturstyrelsen (2019). *Kunst som løftestang: Inspiration til udvikling i udsatte by- og boligområder*. Statens Kunstfond. https://issuu.com/kunststyrelsen/docs/kunstsomloeftestang_statens-kunsthond_2019

Sol, S.L. (2023). *Participation is important, but – Professional rationalities of balancing acts in publicly funded cultural institutions*. *Nordisk kulturpolitisk tidsskrift*, 26(1), 50-67.

Foto: Turning Tables

Karen Broberg
Amelie Mannerup
Eike Romann Gilling
Jens Christian Nielsen
Sarah Pihl Petersen

ISBN-978-87-92798-98-5

AUGUST 2024

© 2024 Center for Boligsocial Udvikling